

Nunalerutit, silap pissusaa pinngortitarlu

Nunalerutit

Nunalerutit

Kalaallit Nunaat nunarsuarmi qeqertat annersaraat, Amerikallu Avannarliup nunavissuanut ilaalluni. Kalaallit Nunaanni avannarlerpaaq, Kap Morris Jesup, Qalasersuaq avannarlermiit taamaallaat 740 kilometerisut ungasitsigisumiippoq taamaalillunilu nunarsuarmi avannarlersaalluni. Nunap Isua (Kap Farvel) kujasinnerpaajuvoq Oslo avannarpaseqatigalugu. Avannaaniit kujammut 2.670 kilometerisut isorartutigaaq. Tunumiit kitaanut nunap atitunerpaaffia 1.050 km-iuvoq. Kalaallit Nunaat tamakkerluni 2.166.086 km²-isut annertussuseqarpoq. Taakkunanga 81 pct.-i sermersuarmik ulissimalluni. 19 pct.-i, 410.449 km²-isut annertussuseqartoq nunaavoq.

Silap pissusaa

Silap pissusaa

Kalaallit Nunaata silaata pissusaa tasaaneruvoq issittoq. Tamanna isumaqarpoq, ukiumut qaammatit kiannerpaaffiusut agguaqatigiisillugit 10 °C qaangerneq ajoraat. Nunap isorartunerujussua pissutigalugu, avannaani kujataanilu silap pissusia assigiinngitsorujussuuvoq. Taamatuttaaq aamma sineriak sikuneq ajortoq nunalu tiffasissumiittoq assigiinngitsorujussuupput. Kitaani Sarfaq nillerpiangitsoq ammaannartitsisarpoq, Tunulli Sarfaa nillertoq sikorsuaqartitsisartoq sinerissap ammaannarnissaanik killiliisarpoq. Immap sarfai taakku pissutigalugit Tunu issilluartuuvoq agguaqatigiisillugu 5 °C ataattarlugu, Kitaanili Upernavik tikillugu issikinnerulluni agguaqatigiisillugu 5 aamma 10 °C-ip akornanniittarpoq.

2012-mi Kalaallit Nunaanni kiassuseq

2012-mi kiattarsimanera issittarsimaneralu, illoqarfinnut agguataarlugit, ukiullu siuliini silap pissuserisarsimasaanut sanilliinneri Takussutissani 1-3-mi takutinneqarput.

Takussutissiaq 1

2012-mi illoqarfinni nunaqarfillu ilaanni akunnattumik kiassutsit

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Ukioq
	Grader celciusinngorlugit												
Nanortalik	-3,6	-2,4	-3,8	2,2	3,7	5,1	8,9	8,0	7,1	5,3	0,9	-0,2	2,6
Qaqortoq	-5,2	-4,0	-5,7	1,8	4,4	6,4	10,4	8,3	6,6	4,7	-0,1	-0,6	2,1
Narsarsuaq	-5,7	-5,0	-6,6	3,8	---	11,4	13,0	9,9	6,7	4,5	-1,4	-1,5	2,7
Narsaq	-4,7	-3,6	-5,7	2,0	5,3	7,8	10,3	8,5	6,1	3,9	-0,7	-1,2	2,4
Paamiut	-6,4	-5,5	-7,8	0,1	3,2	5,9	7,5	6,1	5,1	3,6	-1,1	-3,3	0,6
Nuuk	-7,5	-7,6	-10,9	-1,9	2,2	7,4	9,2	7,8	5,0	2,6	-2,9	-5,2	-0,1
Kapisillit	-11,3	-9,9	-13,7	-1,9	3,9	10,8	11,1	8,6	5,3	1,1	-5,0	-7,6	-0,7
Maniitsoq	-8,1	-7,7	-12,1	-2,0	2,6	7,8	10,3	8,6	6,0	2,6	-3,1	-5,0	0,0
Kangerlussuaq	-19,8	-19,1	-21,7	-2,4	5,6	11,6	12,3	8,9	5,1	-2,3	-12,6	-16,4	-4,1
Sisimiut	-11,6	-12,1	-14,9	-3,5	2,4	8,0	10,2	8,6	5,6	1,5	-4,8	-7,2	-1,4
Kangaatsiaq	-13,6	-14,4	-17,9	-6,7	0,1	6,0	7,3	7,0	4,0	-0,2	-5,5	-7,4	-3,4
Aasiaat	-12,0	-13,2	-17,5	-5,9	1,1	7,3	9,1	7,4	4,6	0,4	-4,7	-6,7	-2,5
Qasigiannnguit	-13,7	-15,6	-19,1	-5,7	2,1	9,3	11,9	9,2	4,8	-0,6	-7,1	-9,8	-2,8
Ilulissat	-12,4	-13,1	-17,5	-4,9	2,2	8,1	9,9	7,7	4,2	-0,6	-6,3	-8,7	-2,5
Qeqertarsuaq	-12,1	-13,5	-16,7	-5,7	0,9	7,5	9,4	7,5	4,4	-0,1	-5,0	-6,9	-2,5
Uummannaq	-12,4	-15,4	-18,4	-7,8	1,2	8,5	10,6	8,6	4,6	0,2	-4,9	-6,6	-2,6
Upernavik	-17,5	-19,8	-21,4	-9,9	-1,6	6,2	8,5	7,2	3,2	-1,4	-5,9	-8,7	-5,1
Qaanaaq	-22,9	-23,1	-26,1	-14,3	-3,2	3,7	8,5	5,8	1,8	-4,8	-9,6	-14,4	-8,2
Tasiilaq	-3,9	-6,7	-4,5	-2,0	0,8	2,6	8,1	7,7	4,9	1,4	-2,9	-3,3	0,2
Illoqqortoormiut	-8,6	-13,8	-10,0	-12,2	-3,0	2,5	6,8	7,4	1,6	-4,0	-9,8	-12,3	-4,6

Najoqutaq: ASIAQ

Takussutissiaq 2

2012-mi illoqarfinni nunaqarfillu ilaanni kissassusiunerpaasartooq

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Ukioq
	Grader celciusinngorlugit												
Nanortalik	6,3	7,3	11,8	15,7	17,6	12,6	21,6	15,2	14,4	14,9	10,1	8,9	21,6
Qaqortoq	4,0	6,3	9,8	12,1	20,8	16,5	20,1	14,5	13,5	12,4	8,4	10,1	20,8
Narsarsuaq	6,0	8,6	14,2	18,6	---	21,4	22,8	18,4	14,7	16,5	12,1	11,1	22,8
Narsaq	7,3	8,2	11,8	13,1	23,8	18,9	23,4	16,5	14,5	14,7	10,8	10,8	23,8
Paamiut	5,4	8,1	10,9	12,5	15,3	15,3	21,5	16,1	13,7	12,6	9,5	7,9	21,5
Nuuk	4,0	5,3	7,5	6,4	16,6	17,1	18,2	18,0	11,9	13,5	5,7	4,6	18,2
Kapisillit	2,8	9,1	12,3	8,6	19,1	20,4	21,1	17,3	16,5	12,2	7,9	7,6	21,1
Maniitsoq	2,1	3,4	8,4	9,3	12,6	15,8	21,4	17,6	12,9	11,0	5,6	2,5	21,4
Kangerlussuaq	2,4	-3,2	9,7	8,8	21,4	21,9	23,3	19,9	15,7	10,3	6,8	2,4	23,3
Sisimiut	2,6	-2,9	0,7	5,7	13,3	21,2	22,5	17,2	11,9	11,7	5,8	2,5	22,5
Kangaatsiaq	-0,8	-0,3	-3,7	2,5	12,6	15,7	19,2	16,6	12,3	8,4	3,5	0,3	19,2
Aasiaat	-1,3	0,3	-3,5	3,8	9,9	13,8	17,3	13,4	9,6	9,1	3,4	1,5	17,3
Qasigiannnguit	1,7	-0,9	10,2	6,9	17,6	17,3	23,3	21,8	13,2	11,5	7,3	5,1	23,3
Ilulissat	2,1	-1,0	1,0	6,9	13,2	15,4	21,3	18,9	11,2	10,3	6,2	4,5	21,3
Qeqertarsuaq	0,2	1,6	5,4	3,9	13,2	17,7	16,3	15,2	10,7	8,4	4,0	2,4	17,7
Uummannaq	1,7	-3,6	7,2	5,8	13,2	15,3	17,5	14,9	9,6	9,6	6,2	4,2	17,5
Upernavik	-4,2	-6,4	-6,9	4,9	12,6	15,9	19,5	16,7	7,8	7,1	4,8	1,3	19,5
Qaanaaq	-10,6	-10,7	-11,3	-3,4	13,1	17,7	16,1	14,5	6,0	1,7	4,5	-2,8	17,7
Tasiilaq	4,7	3,9	8,5	5,9	12,0	10,8	18,5	16,8	11,0	8,9	7,6	5,9	18,5
Illoqqortoormiut	0,3	0,2	2,3	-3,2	8,7	15,0	17,2	17,3	7,8	5,2	-1,2	-4,4	17,3

Najoqutaq: ASIAQ

Takussutissiaq 3

2012-mi illoqarfinni nunaqarfiillu ilaanni kissarnikinnerpaaffiit

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Ukioq
	Grader celciusinnngorlugit												
Nanortalik	-11,5	-10,8	-15,3	-4,0	-2,8	-1,1	1,1	3,6	3,9	-1,0	-5,0	-6,9	-15,3
Qaqortoq	-15,7	-16,4	-19,6	-5,7	-3,7	1,2	2,0	3,3	3,1	-3,2	-7,8	-9,8	-19,6
Narsarsuaq	-18,6	-18,4	-23,5	-3,9	---	3,8	4,6	3,3	0,0	-5,1	-13,0	-14,3	-23,5
Narsaq	-15,0	-17,5	-19,7	-5,0	-1,2	2,0	2,7	0,9	0,2	-4,5	-9,8	-10,0	-19,7
Paamiut	-15,9	-16,7	-21,3	-6,7	-1,8	1,3	0,7	0,8	1,3	-3,9	-8,1	-10,0	-21,3
Nuuk	-18,4	-19,0	-22,3	-8,3	-3,9	1,5	4,2	3,0	0,9	-4,6	-9,3	-11,5	-22,3
Kapisillit	-24,7	-26,3	-30,5	-11,0	-2,8	3,6	5,5	2,8	-0,9	-9,9	-13,4	-20,1	-30,5
Maniitsoq	-19,4	-22,6	-25,3	-9,1	-3,5	2,0	4,7	3,8	0,8	-3,5	-9,6	-12,0	-25,3
Kangerlussuaq	-38,9	-42,7	-43,7	-14,0	-3,0	2,8	2,9	-2,0	-2,7	-20,7	-29,7	-32,7	-43,7
Sisimiut	-21,9	-28,3	-28,4	-11,7	-3,3	-0,2	3,8	3,1	0,4	-7,4	-13,8	-15,4	-28,4
Kangaatsiaq	-23,2	-29,3	-31,9	-15,3	-6,1	-0,8	1,9	0,9	0,1	-7,7	-13,1	-17,3	-31,9
Aasiaat	-22,7	-29,9	-30,3	-15,3	-4,7	-0,2	4,0	3,4	0,8	-5,6	-11,8	-16,0	-30,3
Qasigiannuit	-27,2	-33,6	-34,7	-19,3	-4,4	0,7	6,8	2,0	-1,4	-13,6	-19,9	-21,8	-34,7
Ilulissat	-25,1	-31,0	-32,2	-22,8	-3,6	0,7	4,5	0,2	-1,9	-13,2	-17,3	-20,2	-32,2
Qeqertarsuaq	-20,6	-29,0	-29,9	-15,4	-4,5	0,3	4,3	2,4	-0,2	-7,1	-11,4	-15,4	-29,9
Uummannaq	-21,3	-31,8	-32,3	-24,0	-7,8	1,6	5,9	2,1	0,6	-7,6	-11,7	-15,9	-32,3
Upernavik	-23,3	-32,2	-34,2	-16,5	-11,8	-1,7	2,6	2,3	-0,3	-7,6	-11,4	-16,8	-34,2
Qaanaaq	-31,4	-38,0	-40,7	-23,6	-17,6	-2,8	3,1	-1,3	-3,5	-13,4	-17,5	-24,6	-40,7
Tasiilaq	-16,2	-20,4	-19,6	-7,7	-5,6	-3,4	0,4	2,1	-0,1	-6,2	-9,6	-14,0	-20,4
Illoqqortoormiut	-26,9	-23,3	-23,9	-20,8	-13,0	-4,2	-0,6	0,6	-3,4	-11,3	-20,0	-27,7	-27,7

Najoqutaq: ASIAQ

Ullut kiassutsinik uuttuiffiusut

Takussutissaq 4-mi Kalaallit Nunaanni silasiorfinnit toqqartukkanit ullut kiassutsinik uuttuiffiusartut takutinneqarput. Ulloq uuttuiffik tassaavoq (kiatsillugu) ullup unnuallu ingerlanerani illup iluani kiassuseq aalajangersimasooq (Kalaallit Nunaanni 19 °C) silallu agguaqatigiissillugu kiassusiata assigiinnngissusiat. Ullut uuttuiffiusut piffissami aalajangersimasumi katinneqarsinnaapput, soorlu assersuutigalugu ullorsiuutini qaammami ataatsimi. Ullut kiassutsinik uuttuiffiusut silap pissusaa tunngavigalugu illunik kiassaanermut nukissiorfinni atuinerup annertussusianik oqaluttuuartuupput.

Takussutissiaq 4

Kiassartariaqassutimut uuttuutit nalingi illoqarfinnut nunarfillu ilaannut immikkoortiterlugit

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Nanortalik	6.619	5.483	5.328	5.051	5.874	6.070	6.393	6.306	5.490	6.573	5.998
Qaqortoq	6.416	5.968	6.175	6.004	...	6.377	6.790	>6204.8	5.226	>5582	6.127
Narsarsuaq	6.181	5.866	6.166	5.887	6.303	...	6.523	6.086	4.956	>6293	>5612
Narsaq	5.882	5.894	6.003	>5710	6.204	>5582	6.543	6.154	5.156	6.910	6.096
Paamiut	6.892	6.332	6.457	...	6.664	6.730	7.174	7.408	5.678	6.992	6.725
Nuuk	7.198	6.544	6.962	6.717	6.914	>6904	7.318	>6967.3	6.044	7.597	7.012
Maniitsoq	7.804	6.988	>6821	7.318	7.012	5.882	7.499	6.948
Kangerlussuaq	8.942	7.873	8.759	7.866	8.523	>8005	8.591	8.487	7.146	>8474	8.489
Sisimiut	8.179	7.522	8.021	>7250	7.854	7.626	7.971	7.895	6.606	7.887	7.465
Kangaatsiaq	8.407	7.750	8.255	7.615	8.038	7.681	8.130	8.210	6.856	8.381	8.197
Aasiaat	8.374	7.848	8.233	...	8.180	8.001	8.432	8.298	7.222	8.037	7.858
Qasigiannuguit	7.702	6.958	7.658	...	7.874	7.908	8.376	>7612.7	6.765	>7484	7.991
Ilulissat	8.290	7.526	8.081	7.517	7.886	7.572	8.388	8.222	6.927	8.261	7.895
Qeqertarsuaq	7.778	7.182	8.029	7.657	7.791	7.370	7.908	7.759	6.973	8.138	7.863
Uummannaq	8.368	7.682	8.579	>7784	...	7.729	8.183	8.080	6.773	7.946	7.908
Upernavik	8.816	8.165	8.975	8.501	8.778	8.829	9.260	9.072	8.230	8.952	8.804
Qaanaaq	9.844	9.360	10.121	9.538	9.882	9.469	9.837	9.967	9.243	9.982	9.945
Tasiilaq	6.823	6.478	6.893	6.818	7.084	>6693.5	>5,960	>6761	6.873
Illoqqortoormiut	8.182	8.691	8.367	...	8.718	8.910	8.614	>8529.2	>8,384	>8129	8.641

Najoqqutaq: ASIAQ

Pinnngortitaq

Pinnngortitaq

Issittumi silap pissusaa nunamut, naasunut uumasunullu pingaaruteqaqaaq.

Naasut

Kalaallit Nunaanni orpiit assigiinngitsut ikittuinnaapput, aasami agguaqatigiisillugu 10 °C qaangerlugu kiassuseqaraangat aatsaat orpiit naasinnaasaramik. Taamaallaat tiffasissumi oqquartanilu orpiit portulisarput.

Naasut qaqqani, qeriuannartup masarsunni naasartut tassaanerupput, paarmaqutit, kigutaarnat avaalaqiallu. Taakkununga ilaallutik issuatsiaat orsuaasallu.

Avannarpariartortilluni nillataarneranik sialuisanneranillu pissuteqartumik naasut tamakkua ikiliartulersarput.

Silap pissusaanit naasunik naatitsisinnaaneq killilerneqartarpoq. Kujataani majruuat, naatsiiat, kuanniusat naasullu naatinneqartarput. Aamma tamaani orpiit soorlu lærki, orpiliassat sallilikkiassallu avataaniit eqqullugit naatinneqarsimapput. Kiisalu ivikkat karrillu ukiumi savanut nerukkaatissiaralugit naatinneqartarput.

Uumasut

Kalaallit Nunaanni uumasut immammut attuumassuteqarnerupput. Aalisakkat imaanilu miluumasut uumasogatigiinni amerlanerussuteqarluarput, ilaatigut puisit assigiinngitsut tallimat ilaallutik.

Sikusartumi natseq nalinginnaanersaavoq, ammaanartumilu aataaq nalinginnaanersaalluni.

Kitaata qiterpasissua avannarpasissualu aaveqarfiuvoq taamatullu tunumi.

Aamma arferit assigiinngitsut 15 Kalaallit Nunaata imartaaniittarput. Arferit ilaat Atlantikumiiit aasaanerani tikittartuupput. Arferni pingaaruteqarnerit tassaapput qilalukkat qaqortat qernertallu kiisalu tikaagulliit tikaagulliusaallu.

Nanoq imarmiuullunilu nunamiuvoq, sikukkut nerisassarsiortuugami. Nanoq taamallaa avannaani tunullu avannaani piaqqisarpoq, taamaattorli sumorujussuaq pisluniluni, tassami sikorsuarnut sarfaatitittunut ilaalluni nunap isua uiarlugu Kalaallit Nunaata kujataanut allaat pisarpoq.

Uumasut miluumasut nunamiut assigiinngitsut qulingiluaapput, taakkununga terianniaq kisiartaalluni Kalaallit Nunaat kaajallallugu siumugassaalluni. Ukaleq taamaallat tunup kujataani uumasuunngilaq. Kitaata kujataanit, tassa Arsuup eqqaaniit Avannamut Nuussuaq tikillugu tuttoqarfiuvoq. Aamma kujataani Tuttutuumi Isortumilu nujuitsunik tuttoqarpoq. Taakku Narsap, Ivitittuup Paamiullu eqqaanut siaruarsimapput.

Illoqqortoormiuniit tunup avannaarsuanut umimmaqarfiuvoq. 1960-kkunni kitaanut Kangerlussuup eqqaanut umimmannik amerlangitsunik nuussisoqarpoq, taakkulu maanna amerlasuunngorsimapput.

Taamanermiillu kitaanut avannaanullu sumiiffinnut arlaqartunut umimmannik nuussisoqartarsimavoq.

Tunup avannaa narlumukaaqarlunilu ukaliatsiaqarpoq, aamma amaqqut Kalaallit Nunaanni nungussimasorineqaraluartut maanna taavani siumugassaalersimapput.

Timmissat 60-it missaat aalajangersimasumik Kalaallit Nunaanni piaqqiortarput. Taakkunannga affaasa missaat aallartartuupput piaqqiorfiup nalaani Kalaallit Nunaanniittartut. Timmiarussat, soorlu naajat assigisaallu, qeurlutuut, mitit aamma appat amerlanerpaajupput.

Kalaallit Nunaanni timmissani kukkukuukunnut akuusutuaq tassaavoq aqisseq.

Kalaallit Nunaata imartaani aalisakkat assigiinngitsut 200-nit ikinnerunngillat. Raajat, qalerallit, saarullit, saattussat, nipisaat, uiluiit, ammassaat, qeeqqat, suluppaakkat uukkalu aalisakkat ilagiinnarpaat. Kalaallit Nunaanni uumasuutigineqartut ataasiakkaaginaapput. Savaatit Islandimiit Savalimmiuniillu eqqunneqarsimapput, tuttullu nujuitsut Norgemiit eqqunneqarsimallutik.

Qimmit qimuttut Canadap avannaanit inuit ingerlaartut ingiaqatigisimavaat.

Nunanik ilisimatusarneq, naasut uumasullu pillugit adressemi uani sukumiinerusumik takukkit: www.napa.gl

Pinngortitamik avatangiisinillu aqutsineq

Avatangiisinik pinngortitamillu illersuiniarnermut atatillugu suliassat Nunami namminermt, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalackersuisoqarfiup isumagineqarput.

Suliassaqarfimmut aamma ilaavoq Pinngortitaleriffik. Kingulliulluni taaneqartumit aalisarnermi misissuinerit isumagisarai. Tamanna pillugu adresseni tulluuttuni sukumiinerusumik takukkit: www.nanoq.gl aamma www.natur.gl

Pinngortitamik illersuineq

Uumasunik miluumasunik nunamiunik imarmiunillu aqutsineq Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfimmit isumagineqarpoq. Tamanna pillugu adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.nanoq.gl

Pinngortitap illersorneqarnissaa pillugu nunani tamalaani isumaqatigiissutit, sukumiinerusumik Uumasut amerlasoorsuunissaat pillugu isumaqatigiissummik, Timmissat pillugit isumaqatigiissut kiisalu Washingtonimi isumaqatigiissummik taaneqartut Nunami namminermt, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalackersuisoqarfiup akisussaaffigai.

Taakku saniatigut nunani avannarlerni issittumilu pinngortitaq pillugu suleqatigiinneq eqqissisimatitanillu aqutsineq, tassunga ilanngullugu Ilulissani nunarsuarmi eriagisassatut eqqissisimatinneqartoq naalackersuisoqarfiup akisussaaffigai.

Qanittoq tikillugu Kalaallit Nunaat CAFF-mi (Conservation of Arctic Flora and Fauna) siulittaasuutitaqarpoq, suleqatigiiffissuaq issittumi pinngortitamik illersuiniartuni siuttuuvoq.

Tamanna pillugu adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.arcticportal.org

Kalaallit Nunaata naalagaaffeqatigiinnermut ilaasutut Washingtonimi isumaqatigiissut, uumasut naasullu nungutitaanissaannut navianartorsiortut niuerutigineqarnerannut tunngasoq atortussaattippaa.

Tamanna pillugu nittartagaq una takuuk; www.cites.org

Ramsar isumaqatigiissummi timmiaqarfiit pingaaruteqartut pineqarput.

Tamanna pillugu nittartagaq una takuuk: www.ramsar.org

Uumasut amerlasoorsuunissaat pillugu isumaqatigiissummi uumassusillit tamarmik amerlasoorsuunissaasa illersorneqarnissaat pineqarpoq.

Tamanna pillugu nittartagaq una takuuk: www.cbd.int

Nunanut avannarlernut tunngatillugu Kalaallit Nunaat pinngortitamik illersuinermi aamma Nunarsuarimi uumassusillit ataqatigiinnerannut tunngassuteqartunut Nordisk Ministerrådimi suleqatigiissitani peqataapput.

Tamanna pillugu nittartagaq una takuuk: www.norden.org aamma tamanna pillugu adresse sukumiinerusumik takuuk: www.nanoq.gl

Nunanik eqqissisimatitsineq

Pinngortitaq illersorniarneqarpoq nunatanik eqqissisimatitsinikkut, nersutinik timmissanillu eqqissisimatitsinissamik aalajangersagaliornikkut aammalu pinngortitap illersorneqarnissaani soqutigisanik ataatsimoortitsinikkut.

Kalaallit Nunaanni sumiiffiit makku eqqissisimatitaapput:

- Qinguata qoorua Nanortallip eqqaaniittoq Kalaallit Nunaanni avaalaqiakulooqarneraanera pissutigalugu.
- Qeqertaq Uunartoq Nanortallip eqqaaniittoq kissartumik puilasoqarnera pissutigalugu.
- Ivittuup eqqaani Ikkami ujaqqat kalkillit napasut immikkut ittut pissutigalugit.
- Qeqertaq Akilia Nuup eqqaaniittoq ujaqqat qanganisarsuit pissutigalugit.
- Arnangarnup Qoorua Maniitsup eqqaani naasut uumasullu immikkooruteqartut kulturikkullu oqaluttuarisaanikkut soqutiginaateqartut pissutigalugit.
- Qeqertarsuarimi Naasorsiooqarfiup naggorilluinnarnera pissutigalugu.
- Upernaviup Qaanaallu akornanniittoq Qimusseriarsuaq, aasakkut qilalukkat qernertat katersuuffigisartagaasa aapparimmagu.
- Kangia nunap pissusia immikkorluinnaq innera pissutigalugu. Kangia UNESCO-p nunarsuarimi kulturikkut pinngortitaassutsikkullu eriagisassatut allattorsimaffianut 2004-imi World Heritage List-mut ilanngunneqarpoq.
- Avannaani Tunullu avannaani nuna allanngutsaaliugaq, nuna én million kvadratkilometerit sinnerlugit annertussusilik, eqqissisimatitsinikkut issinnerusumi pinngortitap illersorneqarnissaa siunertaralugu. Nuna allanngutsaaliugaq uumassusilinnik peqarfittut Unesco-p Man and Biosphere programmiata ataani inissisimaffeqarpoq (MAB).

Pilersaarut taaneqartoq kingulleq pillugu, adressemi sukumiinerusumik takuuk: www.georgewright.org

Nunatsinni nunatat pingaartumik timmissat illersorniarlugit eqqissisimatitaasut aqqaniliupput.

Tamanna pillugu nittartagaq una takuuk: www.ramsar.org

Nunat eqqissisimatitat km²-inngorlugit angissusaat takussutissiaq 1-mi takuneqarsinnaavoq.

Takussutissiaq 1. Nunat eqqissisimatitat km²-inngorlugit.

Nunat eqqissisimatitat	km²
Qinguata qoorua	30
Unartoq	5847
Klosterdalen	24
Ikkami ujaqqat	573
Akilia	1
Austmannadalen (Kuussuaq)	587
Arnangarnup Qoorua	90
Naasorsiooqarfik	2605
Qimusseriarsuaq	7985
Ilulissat Isfjord	3998
Kitsissunnguit	69
Avannaani Tunullu avannaani nuna	952700
km²-it katillugit	974509

Najoqqutaq: Nunamut namminermt, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik

Avatangiisinik illersuineq

Avatangiisinut tunngasunut akisussaaffeqarneq Namminersorlutik Oqartussaniippoq. Avatangiisit pillugit peqqussutit kommunit nalinginnaasumik isumagisaraat. Suliffeqarfiit annerusumik mingutitsisut Namminersorlutik Oqartussanit akuerineqartarput, nutaanik sanaartornermi suliffeqarfinnillu piusunik alliliinermi.

Suliffeqarfinnut annerusumik mingutitsisunut, imeqarfinnik illersuinermt nakkutilliinernullu sulianut tamanut nunatsinni nakorsaaneqarfik tusarniaaffigineqartarpoq.

Nunatsinni Nakorsaaneqarfik pillugu nittartakkami uani sukumiinerusumik takuuk: www.peqqik.gl

Nunani tamalaani avatangiisinik illersuiniarnermt suleqatigiissitat Arctic Monitoring Assessment Programme (AMAP) aamma Protection of the Arctic Marine Environment (PAME) aqutugalugit nunami namminermt, pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik suleqataavoq.

Suleqatigiissitat killeqarfiit akimorlugit mingutitsinerit silaannaallu kissatsikkiartornera nakkutigisaraat issittumilu nunat mingutitsineqarnerannik killilersuiniarnernik suliniuteqartuullutik. AMAP pillugu nittartakkami uani sukumiinerusumik takuuk: www.mst.dk PAME-lu pillugu adressemi: www.arcticportal.org

Aamma Nunat Avannarliit Ministeriisa Siunnersuisoqatigiiffiata ataani suleqatigiissitanut Affaldsgruppen (eqqagassanut) Kalaallit Nunaat peqataavoq.

Suleqatigiissitat taakku marluk pillugit nittartakkani sukumiinerusumik
takukkit: www.norden.org

Ilisarnaatit nassuiaataat:

... Paasissutissaqanngilaq

.. Paasissutissap nalunaarutigineqarnissaanut

nalorninarpallaarpoq imaluunniit

malunnaarsaarnissaq pissutigalugu

ilannunneqanngilaq

. Kisitsisitaqarsinnaanngilaq

0 Angissutsip affaanit minneq

- Nul

* Kisitsisaagallartut

Eventuel henvendelse

E-mail: stat@stat.gl

2013 ukiumoortumik paasissutissat,
Nunalerutit, silap pissusaa pinngortitarlu

Naatsorsueqqissaartarfik

Postboks 1025 · 3900 Nuuk

Oqarasuaat.: +299 36 23 60 · Fax: +299 36 23 61

www.stat.gl · e-mail: stat@stat.gl

